

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТУ ТА ІМПОРТУ В УКРАЇНІ

Головним чинником забезпечення розвитку держави є зовнішньоекономічна діяльність. Адже її рівень, насамперед, впливає на стабільність економічних процесів, розвиток економічного потенціалу та забезпечує гідний рівень як окремим підприємствам, так і державі в цілому. Тому вона є невід'ємною складовою регулювання всіх економічних процесів на ринку.

Зовнішньоекономічна діяльність кожної держави характеризує стан та динаміку економічних процесів за допомогою обсягів експорту та імпорту. Саме вони характеризують ефективність розвитку економіки чи її занепад, показують рівень конкурентоспроможності на ринку та відтворюють рентабельність підприємств, які мають вагомий вплив на економічний стан країни. Багато дослідників зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) вивчають проблеми співвідношення експортно – імпорتنих операцій, фактори впливу на обсяги реалізації продукції (товарів, послуг) за кордон та забезпечення внутрішнього ринку імпортованими товарами. Однак, у зв'язку з постійними змінами в економічному середовищі актуальність даної проблеми залишається постійною. Тому, метою дослідження є аналіз стану, перспектив розвитку ЗЕД та обґрунтування пріоритетності експортно – орієнтованої діяльності підприємств.

Експорт та імпорт товарів є основними складовими ЗЕД. Експорт товарів – це реалізація вітчизняної продукції на умовах зовнішньої торгівлі іншим країнам. Найвищий рівень експортних поставок належить високорозвиненим країнам зі стабільною економікою та високою конкурентоспроможністю на ринку праці. Імпорт – це купівля такої продукції чи товарів, якої потребує країна для збільшення рівня розвитку та активного насичення свого внутрішнього ринку необхідними ресурсами. За останнє п'ятиріччя в Україні відслідковується тенденція до зниження обсягів як експортних, так і імпорتنих товарів (Рис. 1).

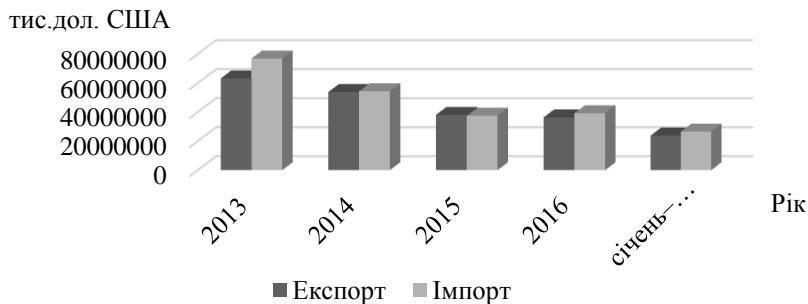

Рис. 1 Обсяги експорту та імпорту товарів України з 2013 року по січень – липень 2017 року, тис. дол. США [1].

Рівень експорту та імпорту з 2013 року по січень-липень 2017 року знижується з кожним роком. Зокрема, у 2013 році показник експорту становив 63312022,1 тис. дол. США, а у 2017 році становить тільки 23854635,3 тис. дол.США. Ідеться передусім про те, що попит на вітчизняну продукцію стає меншим, а рівень економічного потенціалу знижується. Крім того, у 2013 році рівень імпорту становив 76963965,4 тис. дол. США, а у 2017 році - 26562996,8 тис. дол.США. З одного боку, зменшення імпорتنих товарів на територію країни означає те, що вона з кожним роком стає більш самостійною, орієнтується на вітчизняні товари та не залежить від поставок інших країн. Однак, для України спад імпортової діяльності спричиняє зниження економічного забезпечення підприємств товарами та послугами. Основними причинами зниження обсягів імпорту є:

- 1) скорочення на споживчому ринку попиту на імпортні товари у зв'язку зі зниженням доходів населення та підвищення цін на товари;
- 2) зменшення поставок матеріалів та сировини виробничим підприємствам, оскільки їх кількість стрімко знижується.

Тому, важливим завданням України є вирішення існуючих проблем щодо рівня обсягів експорту та імпорту. На розвиток ЗЕД діють фактори впливу на мікро- та макроекономічному рівні, що дають змогу проаналізувати основні чинники, які гальмують економічний потенціал країни (табл. 1).

Класифікація чинників впливу на розвиток ЗЕД (узагальнено автором за джерелами [2,3,4].

№	Ознаки	Чинники
1	Виробничі	-якість та кількість товарів; -відповідність вітчизняної продукції міжнародним стандартам; -стан виробничих підрозділів;
2	Ресурсні	-достатня кількість ресурсів на підприємствах; -наявність різноманітного асортименту;
3	Технологічні	-рівень технологічного прогресу; -ефективність інформаційного забезпечення; -автоматизація та модернізація виробництва;
4	Законодавчо - правові	-наявність чітко сформованої законодавчої бази; -відповідність законів України до законодавства ЄС; -нормативно – правові акти зовнішньої торгівлі;
5	Економічні	-залучення інвестицій в експортну діяльність; -рівень конкурентоспроможності між підприємствами; -способи та методи управління торгівлею; -цінова політика на ринку товарів; -рівень рентабельності підприємств; -економічний потенціал галузей економіки;
6	Соціальні	-рівень життя та добробуту населення; -відповідність доходів суспільства реальним цінам на ринку; -попит на вітчизняну продукцію та на імпортні товари;
7	Політичні	-торгівельно - економічні зв'язки з зарубіжними країнами; -нестабільність політичного стану, воєнні конфлікти на сході України, військові сутички; -політичні реформи;

Основним чинником впливу на розвиток ЗЕД вважаємо економічний тому, що стабільність економічного розвитку країни є складовою наявності усіх інших ознак. За умов ефективного вирішення проблем пов'язаних із ЗЕД окреслимо основні перспективні напрями розвитку експорту та імпорту в Україні:

1) завдяки збільшенню якості та кількості товарів на підприємствах, відбудеться зростання торговельного обороту до зарубіжних країн

2) покращення рівня технічного прогресу, збільшення автоматизованих та модернізованих засобів виробництва, покращить виробничий потенціал підприємства та попит на зарубіжних ринках

3) наявність чітко сформованої законодавчої бази встановить чіткі та загальні вимоги для зовнішньої торгівлі, а прийнятті закони будуть відповідати законодавству ЄС.

4) збільшення частки залучених інвестицій, рівня конкуренції, введення ефективних способів та методів управління торгівлею, покращить економічний потенціал, рентабельність підприємств та попит на вітчизняну продукцію

5) досягнення стабільності політичного стану, зменшення воєнних конфліктів на сході, зміцнить існуючі позиції та направить всі зусилля на досягнення конкурентного рівня на ринку.

Тому, необхідно приділити увагу найвпливовішим чинникам, які, в свою чергу визначають перспективи розвитку зовнішньої торгівлі. Адже, їх покращення призведе до досягнення гідного рівня конкурентоспроможності та зміцнить експортно – імпортні позиції на ринку товарів з зарубіжними країнами.

Список використаної літератури:

1. Державна служба статистики України: статистична інформація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

2. Ліпич Л. Г., Фактори впливу на розвиток зовнішньоекономічної діяльності машинобудівних підприємств / Л. Г. Ліпич., А. О. Фатенок-Ткачук. // Економічна Наука. – 2008. – Режим Доступу: [Http://www.economy.in.ua/Pdf/5_2008/8](http://www.economy.in.ua/Pdf/5_2008/8).

3. Мазаракі А., Сучасні тенденції та чинники розвитку зовнішньої торгівлі України / А. Мазаракі, Т. Мельник // Держава та Економіка. – 2011. – Режим доступу: <http://visnik.knteu.kiev.ua/files/2011/02/1>.

4. Фатенок-Ткачук А. О., Аналізування факторів впливу на розвиток зовнішньоекономічної діяльності машинобудівних підприємств / А. О. Фатенок-Ткачук. // Наукові праці КНТУ. Економічні науки. – 2010. - вип. 17. – Режим доступу: http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_17_ekon/stat_17/15.